

บทที่ 7

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง "การวิเคราะห์การเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งไทย" นั้นสามารถสรุปและวิเคราะห์ได้ดังต่อไปนี้

1. การเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างเพลงลูกทุ่งกับเพลงลูกทุ่ง มีลักษณะของการเชื่อมโยงอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 การเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างเพลงลูกทุ่ง กับเพลงลูกทุ่งในลักษณะเป็นเพลงที่มีเนื้อหาร้องแก้กัน ร้องโต้ตอบกัน แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

- เพลงร้องแก้ ซึ่งเป็นเพลงที่ร้องแก้กันระหว่างฝ่ายชาย และฝ่ายหญิง โดยการนำเอา เพลงที่ได้รับความนิยมของฝ่ายชายมาเปลี่ยนเนื้อใหม่ให้ฝ่ายหญิงร้องแก้ โต้ตอบกับเพลงต้นฉบับเดิม

- เพลงโต้ตอบ ซึ่งเป็นเพลงโต้ตอบมากกว่า 2 เพลงขึ้นไป และมีเนื้อหาเชื่อมโยงกันไปตลอด ซึ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหาร้องแก้กัน โดยนอกจากจะมีการเกี้ยวพาราสี ระหว่างฝ่ายหญิง และฝ่ายชายแล้ว ยังมีเพิ่มฝ่ายพ่อตาแม่ยายเข้ามาชูรส เพื่อให้เพลงฟังสนุกไปด้วย โดยเฉพาะ เพลงต้นแบบคือ เพลงรักพี่จงหนีพ่อ ทำให้เกิดเพลงแก้ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกันอีกหลายเพลง โดยมีเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายที่จะพาฝ่ายหญิงหนีพ่อ กับอีกฝ่ายหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับวิธีการเหล่านี้ เพราะเห็นว่าเป็นการผิดประเพณี และยังแนะนำให้มาสู่ขอกันตามประเพณี

เพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกันในลักษณะ เพลงร้องแก้กัน จะใช้ทำนองเดิม แต่เปลี่ยนเนื้อร้องใหม่ แต่ในด้านดนตรีนั้น อาจจะมีการ

เปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย แต่ยึดรูปแบบจังหวะเพลงต้นฉบับเป็นสำคัญ เช่น เป็นเพลงในจังหวะรำวงใช้ทำนองเดิมแต่เปลี่ยนเนื้อร้อง และอาจเปลี่ยนเสียงเครื่องดนตรี ที่เล่นนำ เช่น จากซันด้วยแอดคอร์เดียน เป็นซันด้วยเปียโน หรืออาจจะซันด้วย เครื่องเป่าไม้ให้เพลงมีความซ้ำซากจำเจมากขึ้น

ลักษณะของการฟังเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน ในด้านเพลงร้องก็เช่นกัน ผู้ฟังต้องได้ฟังเพลงต้นฉบับมาก่อน แล้วจึงมาฟังเพลงที่ร้องแก้กับเพลงต้นฉบับ จึงจะเข้าใจเนื้อหาของเพลงได้อย่างสมบูรณ์

1.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างเพลงลูกทุ่ง ในลักษณะเพลงที่มีเนื้อหาด้ายคลึงกัน หรือเหมือนกัน ในลักษณะนี้ เพลงจะมีท่วงทำนองและดนตรีที่หลากหลาย แต่มีลักษณะของการนำเสนอเนื้อหา ในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน หรือเหมือนกัน เพราะนักแต่งเพลงลูกทุ่ง จะนิยมแต่งเพลงตามสมัยนิยม โดยดูว่าผู้ฟังนิยมฟังเนื้อหาของเพลงในลักษณะไหนอยู่ และในช่วงเวลานั้น ๆ ลักษณะเนื้อหาอย่างไรที่กำลังได้รับความนิยมอยู่ ดังนั้นการแต่งเพลงจึงนิยมเอาลักษณะเนื้อหาอย่างเดียวกันมาแต่งเป็นเพลงหลาย ๆ เพลง แต่จะเปลี่ยนในด้านท่วงทำนอง จังหวะ และรูปแบบการบรรเลงดนตรี โดยในแต่ละเพลง จะมีจุดร่วมอย่างเดียวกัน ที่สังเกตได้อย่างชัดเจน

2. การเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างเพลงลูกทุ่ง กับเพลงลูกกรุง

เพลงลูกทุ่ง และลูกกรุง ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกันนี้ ถ้าผู้ฟังได้ฟังทั้งเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุงไปพร้อมกัน จะทำให้ผู้ฟังเชื่อมโยงได้ว่า เพลงลูกทุ่ง กับเพลงลูกกรุงนั้น มีลักษณะเนื้อหาเชื่อมโยงกันอย่างไร เช่น ถ้าเคยฟังเพลง "คนใต้ใจซื่อ" และเพลง "สาวเหนือเป่รัก" ซึ่งเป็นเพลงร้องแก้กันแล้ว ไปฟังเพลง "สักขีแม่ปิง" ซึ่งเป็นเพลงร้องคู่ ผู้ฟังจะสังเกตเห็นส่วนที่เชื่อมโยงกัน คือ ลักษณะของการเกี้ยวพาราสีของหนุ่มเมืองใต้ ที่มี

ต่อสาวเหนือ ซึ่งฝ่ายหนุ่มเมืองใต้ จะบอกว่าตัวเอง เป็นคนซื่อสัตย์ รักจริง ส่วนสาวเหนือ นั้น เคยได้ยินมาว่าหนุ่มเมืองใต้ปากหวาน แต่ไม่จริงใจ จึงยังไม่ตกลงปลงใจเสียทีเดียว แต่ก็ไม่ปฏิเสธ จึงให้ฝ่ายชาย หนุ่มสาบาน ว่ารักจริง

เพลงลูกทุ่ง และลูกกรุง ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน ส่วนใหญ่ จะเป็นในลักษณะบรรยายให้เห็นถึงความงดงามของสถานที่ ที่เกิดความประทับใจ เช่น เพลงลูกทุ่ง : สาวป่าช้า กับเพลงลูกกรุง : ป่าช้า กลางใจ นั้นเป็นเพลงที่บอกถึงความประทับใจของฝ่ายชายที่ได้ไปเที่ยวป่าช้า ไปหลงรักสาวป่าช้า แต่ไม่สมหวัง จึงได้แต่คร่ำครวญหา โดยมีสัญลักษณ์ของป่าช้า คือ "ดอกทองกวาว" เป็นเครื่องเตือนใจ

นอกจากนี้ เพลงลูกกรุงสมัยใหม่ หรือเพลงป๊อป บางเพลง จะมีลักษณะที่เชื่อมโยงเนื้อหามาจากเพลงลูกทุ่ง แต่ลักษณะของการแต่งเนื้อร้องจะเปลี่ยนไปจากเพลงลูกทุ่ง เพลงลูกทุ่งจะใช้ภาษาง่าย ตรงไปตรงมา อย่างถึงพริกถึงขิง แต่เพลงป๊อปจะใช้ภาษาเรียบ ๆ ไม่หือหาวา เช่น เพลง "กระแฉะเข้ามาซิ" มีลักษณะเนื้อร้องที่ท้าทาย ยั่วชวน และติดใจ ฝ่ายชาย ส่วนเพลง "อีกนิดนึง" ใช้คำที่มีลักษณะอ่อนหวานนุ่มนวล แต่ทั้งสองเพลงมีลักษณะเนื้อหาเชื่อมโยงกัน คือ ต้องการให้ชายคนรักเข้ามาใกล้ๆ หรืออย่างเพลงที่เป็นการเสียดสี ประชดประชันฝ่ายชาย เช่นเพลง "สุดท้ายก็กรวดน้ำ" นั้นจะเชื่อมโยงกับเพลง "อุทิศให้" โดยจะพูดถึงการที่ฝ่ายหญิง จะทำบุญอุทิศส่วนกุศลผลบุญไปให้กับฝ่ายชายที่ทำให้ฝ่ายหญิงต้องเสียใจ

ดังนั้น ถ้าเราฟังเพลงป๊อปสมัยใหม่ แล้วไปฟังเพลงลูกทุ่ง จะพบว่า เพลงป๊อปสมัยใหม่นั้น จะมีที่มี และเชื่อมโยงเนื้อหามาจากเพลงลูกทุ่ง เป็นการนำเอาเนื้อหาจากเพลงลูกทุ่งไปกล่าวถึงอีกครั้งหนึ่ง แต่ปรับ

เนื้อร้องให้ต่างไปจากเพลงลูกทุ่ง โดยไม่ใช้คำที่มีความหมายอย่างถึงพริกถึงขิง

3. การเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง กับสิ่งอื่น ๆ ซึ่งจะเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งกับสิ่งอื่น ๆ

3.1 บุคคลสำคัญ เพลงลูกทุ่งจะพูดถึงบุคคลสำคัญของประเทศที่เป็นที่รู้จักกันดี มีชื่อเสียง เป็นที่ยกย่อง เช่น เพลงที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ที่เป็นเสมือนเบ้าหลอมดวงใจของคนทั้งประเทศ ศิลปินนักร้องที่เป็นที่นิยมมีชื่อเสียงจนได้รับการขนานนามว่าเป็นราชา หรือ ราชนินี เพลงลูกทุ่ง เมื่อได้ถึงแก่กรรมแล้ว แต่เพลงของศิลปินเหล่านั้นยังได้รับความนิยมอยู่ ก็จะมีเพลงที่แต่งขึ้นมาเพื่อระลึกถึงศิลปินเพลงที่ยิ่งใหญ่เหล่านั้น

3.2 เหตุการณ์สำคัญ เพลงลูกทุ่ง เปรียบเสมือนปมบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์แต่จะไม่ได้ให้รายละเอียดต่าง ๆ ไว้ เช่น เพลง "เขาพระวิหารต้องเป็นของไทย" นั้น ไม่ได้บอกถึงที่มา หรือชนวนที่นำไปสู่เหตุการณ์ต่าง ๆ แต่เป็นเพลงที่มีลักษณะต้องการให้คนไทยเห็นความสำคัญของความเป็นไทย ดังนั้น ผู้ที่ฟังเพลงนี้แล้ว สามารถเข้าใจถึงที่มาของเหตุการณ์ได้ จะต้องเป็นคนที่เคยผ่านเหตุการณ์ แต่ถึงแม้ผู้ฟังจะฟังเข้าใจถึงที่มาของกรณีเขาพระวิหารในเพลง ๆ นี้ แต่ถ้าเป็นผู้ฟังที่เป็นคนรุ่นใหม่ ที่เกิดไม่ทันในยุคนั้น จะไม่ค่อยซาบซึ้งหรือเกิดอารมณ์ร่วมในความรู้สึกสะเทือนใจไปกับเพลงเหมือนผู้ฟังที่ได้เคยผ่านเหตุการณ์ในช่วงนี้มาก่อน ซึ่งจะเกิดความซาบซึ้ง และสะเทือนใจ เพราะเป็นเพลงที่เชื่อมโยงมาจากเหตุการณ์จริง ๆ ที่ได้ผ่านมา

3.3 เพลงเกี่ยวกับขี้หอรถยนต์ เพลงลูกทุ่งนิยมนำเอารถยนต์ที่ได้รับความนิยมมาแต่งเป็นเพลง ซึ่งในระยะแรก จะมีมากมายหลาย

ยี่ห้อ ทั้งรถยนต์ญี่ปุ่น ยุโรป หรืออเมริกา รถมอเตอร์ไซด์ รถบรรทุก ซึ่งมีทั้งยี่ห้อที่เป็นที่รู้จัก และไม่รู้จัก ซึ่งผู้ฟังต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจ หรือคลุกคลีอยู่กับวงการรถยนต์จริง ๆ ถึงจะรู้จัก แต่ต่อมา เพลงลูกทุ่งจะจับเอาชื่อรถยนต์ยุโรปสองยี่ห้อที่เป็นที่รู้จักกันดี คือ "เบนซ์" และ "บีเอ็มดับเบิลยู" เพราะเป็นรถที่ถูกมองว่าเป็นรถที่แสดงความร่ำรวย แสดงฐานะเศรษฐี

3.4 เพลงที่เกี่ยวกับวรรณคดี นิทาน ตำนานพื้นบ้านนั้น จะนำเอาลักษณะของพฤติกรรมตัวละครมาแต่งเปรียบเทียบ กันโลกีย์วิสัยของมนุษย์ โดยจะแต่งเพื่อสกชกศีลธรรม โดยที่ จะนำเอาเรื่องราวที่เป็นที่รู้จักกันดี และเป็นที่ยอมรับ เช่น เรื่อง กากี เรื่องเวสสันดรชาดก เรื่องสังข์ทอง ฯลฯ นำเอาตอนใดตอนหนึ่งที่มีคติธรรมเด่น ๆ มาแต่งเป็นเพลง โดยยกเอาพฤติกรรมของตัวละครมาสองเพื่อแสดงให้เห็นถึงแบบอย่างไหน ที่ควรประพฤติ และแบบอย่างไหน ที่ไม่ควรประพฤติ

4. การเชื่อมโยงทำนองของเพลงลูกทุ่ง

ทำนองของเพลงลูกทุ่งนั้นมีที่มาจาก ทำนองเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นบ้าน เป็นหลัก เพราะศิลปินเพลงลูกทุ่งส่วนใหญ่มีพื้นเพมาจากคนตรีไทยเดิม และเพลงพื้นบ้าน เมื่อมาร้องเพลงลูกทุ่งจึงนำเอาลักษณะที่คุ้นเคยติดตัวมาด้วย และเพลงลูกทุ่งนั้น เป็นเพลงที่ร้องง่าย ๆ มีดนตรีง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนมากนัก ดังนั้น การนำเอาทำนองเพลงที่คุ้นเคยมาแต่งคำร้องใหม่ จึงทำให้ติดหูง่าย และได้รับความนิยมเร็ว เพราะผู้ฟังรู้สึกคุ้นเคยกับทำนองและสะดวกในการร้อง ในการจดจำทำนองด้วย

- เพลงลูกทุ่งที่เชื่อมโยงทำนองมาจากเพลงไทยเดิม จะนำเอาทำนองของเพลงไทยเดิมมาในลักษณะ นำมาทั้งเพลง นำเอาท่อนใดท่อนหนึ่งมา หรือนำเอามาจากหลาย ๆ เพลง แล้วมาประยุกต์หรือดัดแปลง

เข้าไปรวมกันเป็นเพลงเดี่ยวโดยแต่งคำร้องเข้าไปใหม่ เรียกว่า "เพลงไทยเนื้อเต็ม" คือการร้องที่ไม่ต้องมีการร้องเอื้อนเสียงด้วยลีลาวิจิตรเหมือนการร้องเพลงไทยเดิม แต่ไปใส่ลูกเล่นลูกคอแทน ในด้านดนตรีก็ใช้เครื่องดนตรีสากลบรรเลง โดยอาจจะสอดแทรกเครื่องดนตรีไทยเข้าไป เช่น ฉิ่ง ฉาบ ฆ้อง ระนาด ซอ เป็นต้น

- เพลงลูกทุ่งที่เชื่อมโยงเอาทำนองมาจากเพลงพื้นบ้านจะมีลักษณะที่สังเกตได้ คือ ถ้าเป็นเพลงทำนองพื้นบ้าน จะมีลักษณะคำร้องเป็น "กลอนชาวบ้าน" คือ จะลงท้ายสัมผัสสระเสียงเดียวกัน เช่น กลอนลา กลอนไล กลอนลี ซึ่งมีชื่อเรียกว่า "กลอนเพลงหัวเดียว" ลักษณะการนำมาใช้จะมีทั้งผสมเข้าไปกับดนตรีสากล เช่น ท่อนนำ สลับท่อน อย่างเช่น ท่อนแรกเป็นทำนองไทยสากล ท่อนสองเป็นทำนองเพลงพื้นบ้าน ท่อนสามกลับมาเป็นทำนองไทยสากล ส่วนท่อนที่สี่เป็นทำนองพื้นบ้าน หรือเป็นทำนองเพลงพื้นบ้านทั้งเพลง โดยอาจจะใช้ดนตรีสากลบรรเลงทั้งเพลง ใช้ดนตรีสากลบรรเลงร่วมกับดนตรีไทย เช่น เครื่องให้จังหวะ เช่น ฉิ่ง กรับ กลองยาว หรือบรรเลงสลับท่อนที่เป็นทำนองสากลใช้ดนตรีสากล ส่วนท่อนที่เป็นเพลงพื้นบ้าน บรรเลงแบบลักษณะเพลงพื้นบ้าน คือ มีร้อง และ ประกอบจังหวะ ด้วยฉิ่ง กรับ กลองยาว โดยอาจจะมีดนตรีสากลบรรเลงรับเป็นช่วงสั้น ๆ ก็ได้

จากการวิเคราะห์ถึงรูปแบบของการเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งในลักษณะต่าง ๆ นี้ ทำให้เราสามารถมองเห็นการเชื่อมโยงระหว่าง "เมือง" และ "ชนบท" ได้ ดังนี้

1. การเชื่อมโยงความทันสมัยจากเมืองไปสู่ชนบท เพลงลูกทุ่ง มีการเชื่อมโยงความทันสมัยจากเมืองไปสู่ชนบทตลอดเวลา โดยเฉพาะการนำเอาวัตถุนิยมของคนในเมือง เช่น รถยนต์ เงิน มาพูดถึงเสมอ

สังเกตได้จากรถยนต์นั้นมักจะเอามาให้แต่งเปรี๊ยะเปรี๊ยะ ว่ามีราคามีค่ามากกว่าจักรยาน เรือหางยาว และยี่ห้อรถยนต์ ซึ่งแต่ก่อนจะเป็นยี่ห้ออะไรก็ได้ แต่ต่อมา "รถเบนซ์" และ "รถบีเอ็มดับเบิลยู" เป็นรถที่ถือว่าเป็นรถยนต์หรูหรร่า ราคาแพงในยุคปัจจุบัน ก็ได้มีการนำมาแต่งสอดแทรกเข้าไปในเพลงด้วย

ความทันสมัยทางด้าน เครื่องเสียง เครื่องดนตรี ได้เข้ามา มีบทบาทกับชาวชนบทเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ วิทยูระบบ เอเอ็ม วิทยูทรานซิสเตอร์ กลายมาเป็นสิ่งของประจำกายของชาวชนบท ในด้านงานวัด ลีเกต่าง ๆ มีการนำเอาเครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน ดนตรีสากลเข้ามา ผสมด้วย เป็นการนำเอาวัฒนธรรมทางด้านดนตรีสมัยใหม่แทรกเข้าไปหา วัฒนธรรมดนตรีแบบเก่าด้วย

2. การเชื่อมโยง ชาวสาร และเรื่องราวต่าง ๆ จากเมืองไปสู่ชนบท

เพลงลูกทุ่งนั้นเป็นเพลงที่บันทึกเรื่องราวไว้มากมาย โดยเฉพาะเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เหตุการณ์ปัจจุบัน เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ เช่น พระมหากษัตริย์ นักการเมือง นักร้อง ดังนั้นเพลงลูกทุ่งจึงเป็นสื่อที่ใช้ถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ได้ดี เช่น เพลงที่เกี่ยวกับนักการเมืองนั้น สามารถใช้เป็นเพลงช่วยในการหาเสียงไปได้ในตัว เพราะถ้าทำให้เพลงติดหูชาวบ้านขึ้นมา ก็จะทำให้ชาวบ้านจำได้ว่าเพลงนั้นพูดถึงใครมีผลงานอะไรบ้าง นอกจากนี้ยังอาจจะทำเพลงที่เป็นความรู้ทางด้านเกษตร การประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยผ่านทางเพลงลูกทุ่งได้

3. การเชื่อมโยงวัฒนธรรมหลวงและวัฒนธรรมราษฎร์ เข้าด้วยกัน

เพลงลูกทุ่งในลักษณะนี้มักจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณคดี ประเพณีต่าง ๆ

ในด้านวรรณคดีนั้น เพลงลูกทุ่งได้นำเอาวรรณคดีซึ่งเกิดจากราชสำนัก ดนตรีไทยเดิมและการร้องแบบขับเสภา การเห่ซึ่งเป็นวัฒนธรรมด้านดนตรีไทย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมหลวง นำมาแต่งใหม่ในรูปแบบของเพลงลูกทุ่ง ซึ่งมีอิทธิพลมาจากดนตรีสากล ซึ่งเป็นวัฒนธรรมราษฎร์จากเมือง ในขณะที่มีวัฒนธรรมราษฎร์แบบพื้นบ้านเข้ามาพร้อมด้วย ซึ่งก็คือการนำเอาลักษณะการแสดงของลิเก และละครนอกเข้ามาผสมด้วย

ในด้านของประเพณีต่าง ๆ นั้น เพลงลูกทุ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีหลวง แต่ต่อมาได้กลายมาเป็นประเพณีราษฎร์ และเป็นประเพณีของคนไทยทั้งชาติ โดย ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง และประเพณีราษฎร์ เช่น งานแต่งงาน งานบวช

ลักษณะของเพลงประเภทนี้ จะนำเอาลักษณะการร้องแบบพื้นบ้าน เช่น การแห่ การแห่กลองยาว เข้ามาผสมกับดนตรีสากลด้วย ซึ่งเป็นการนำเอาวัฒนธรรมราษฎร์แบบพื้นบ้านมาผสมกับวัฒนธรรมราษฎร์แบบเมือง

ข้อจำกัดงานวิจัย

ข้อจำกัดของงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แก่ เพลงลูกทุ่งบางเพลงที่มีอายุของเพลงเก่ามาก จนไม่สามารถฟังจากต้นฉบับเดิมได้

ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบันนี้ เพลงลูกทุ่งได้มีการนำเอามาทำใหม่ ในด้านดนตรี การเรียบเรียง และเปลี่ยนลีลาการร้องใหม่ โดยนำเอานักร้องที่ไม่ใช่เป็นนักร้องเพลงลูกทุ่งมาร้อง ผสมกับทำดนตรีให้เข้ากับยุคสมัย ดังนั้นงานวิจัยที่ข้าพเจ้า

อาจจะเสนอแนะให้ผู้สนใจทำ คือ ศึกษา เปรียบเทียบระหว่างเพลงลูกทุ่งที่
เอามาทำใหม่กับเพลงลูกทุ่งต้นฉบับ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไรในด้านการ
ร้อง การถ่ายทอดอารมณ์ การทำดนตรี โดยประเด็นหลักอยู่ที่การกล่าวอ้าง
ถึงการทำเพื่ออนุรักษ์อยู่แล้ว ไม่ว่าจะทำใหม่อีกกี่ครั้งก็ขายได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย